

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2013. gada 23.janvārī

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

195. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: A.Kronbergs, J.Asaris, J.Dambis, I.Purmale, I.Staša - Šaršūne, I.Tapiņa, A.Cinis, J.Zilgalvis, V.Valgums
Konsultanti, eksperti:
V.Brūzis – Rīgas būvvalde;
R.Bula – Rīgas pilsētas arhitekta birojs.
U.Bratuškins – Rīgas Tehniskā universitāte
G.Princis – Rīgas pilsētas arhitekta biroja direktors
Projektu pārstāvji:
I.Ābols - Ēkas Rīgā, Bīskapa gātē 2 rekonstrukcijas priekšlikums
E.Erta, P.Bajārs - Līvu laukuma rekonstrukcijas projekts
A.Aspers, S.Pūciņa - 6D kinoteātra izvietojums Strēlnieku laukumā 1

Sēdi vada: A.Kronbergs
Sēdi protokolē: B.Mūrniece
Sēdi atklāj: 15.00

1.

Padomes 195. sēdes darba kārtība (Pielikums nr. 1.)

Padome apstiprina darba kārtību bez izmaiņām.

2.

Padomes 196. sēde un tās darba kārtība

196.sēdi rīkot 6.februārī plkst. 15.00

3.

6D kinoteātra izvietojums Strēlnieku laukumā 1; Iesniedzējs: SIA „LOOK AT RIGA”;

Ziņo: A.Aspers informē par nepieciešamību projektu izvērtēt atkārtoti.

Padomes locekļi un eksperti izsakās par ieceri:

A.Kronbergs informē, ka ir saņemts Rīgas pilsētas būvvaldes vadītāja I.Vircava viedoklis (protokola pielikums nr.2).

J.Dambis: iecere ir atbalstāma kā interesants tūrisma objekts. Tik interesantam pasākumam pašvaldībai būtu jāatrod piemērota vieta ilgtermiņā. Ar lielām šaubām vērtē iesniegto ieceri kā īstermiņa projektu. Īstermiņā šī funkcija piedāvātajā vietā nav ekonomiski izdevīga. Šāda aizbūvēšana, kaut arī uz laiku, Okupācijas muzeja arhitektūrai būtu zaudējums.

I.Tapiņa: ideja šajā vietā un ar šādu funkciju konceptuāli šķiet pieņemama.

J.Asaris: Ņemot vērā, ka tas ir atgriezenisks pasākums un nojaucot konstrukcijas, objekts atgūs sākotnējo izskatu, piedāvāto ieceri atbalsta.

G.Princis: dizaina risinājums un tas, ka projekts ir terminēts laikā, ļauj ideju atbalstīt kā eksperimentu. Skaidrs, ka šis nav ilgtermiņa risinājums un pieņemams 2014.gadam kā viens notikumu punkts.

A.Cinis: ēka jau pašreizējā veidolā ir interesanta un iespaidīga Rīgas iedzīvotājiem un apmeklētājiem. Aicina piedāvāto instalāciju pārvietot uz Okupācijas muzeja ejas otru pusi, kas būtu harmoniskāka arhitektūrā.

I.Purmale: neatkarīgi no izvietojuma puses – papildus apjoms traucē jebkurā gadījumā. Tomēr domājot par 2014.gadu, ja tas palīdz pilnveidot un paplašināt pasākumu klāstu, varētu piekrist kā īstermiņa risinājumam. Ideālajā gadījumā – muzeja iekštelpās.

J.Zilglavis: ja tā ir īslaicīgas lietošanas būve, tad uz vienu gadu pieļaujama.

V.Brūzis: ieejas mezgla konfigurācijas izmaiņas ir akceptētas jau rekonstrukcijas projektā (aut.G.Birkerts), tāpēc ieejas mezglu vēl nedaudz pārplānojot, objektu varētu atstāt pastāvīgi.

R.Bula: G.Birkerta radītajā muzeja rekonstrukcijas idejā ieejas mezgls ir caurspīdīgs. Šajā gadījumā eja vizuāli tiek slēgta.

Padome balso par lēmumu: atbalstīt iesniegto 6D kinoteātra izvietojuma ieceri Strēlnieku laukumā 1 kā īstermiņa projektu Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas pasākumu bagātināšanai 2014.gadā.

Par – 5: J.Asaris, A.Cinis, I.Purmale, I.Tapiņa, J.Zilglavis;

Pret – 0;

Atturas – 4: A.Kronbergs, J.Dambis, I.Staša – Šaršūne, V.Valgums

Padomes lēmums: atbalstīt iesniegto 6D kinoteātra izvietojuma ieceri Strēlnieku laukumā 1 kā īstermiņa projektu Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas pasākumu bagātināšanai 2014.gadā.

4.

Ēkas Rīgā, Bīskapa gātē 2 rekonstrukcijas priekšlikums;

iesniedzējs: SIA „Kamuz”;

Ziņo: I.Ābols informē par projekta ieceri

V.Brūzis: sarunā ar iesniedzēju Būvvalde ieteica rīkot „iekšējo” konkursu. Uzskata, ka nepieciešami rekonstrukcijas risinājumu varianti.

A.Cinis: konkrēto variantu atbalstīt nevar. Bet konceptuāli ideju varētu atbalstīt, aicinot meklēt mūsdienīgu arhitektonisko risinājumu.

J.Zilglavis: neatbalsta kopiju un repliku veidošanu, tomēr piedāvātais pirmais variants ir neuzbāzīgāks. Vecrīgas panorāmas vērtību aizsargāšanas kontekstā būvēt gan nevajadzētu neko.

I.Tapiņa: ņemot vērā Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumus, ideja nav atbalstāma.

I.Staša – Šaršūne: atgādina, ka atbilstoši normatīvajiem aktiem izņēmums pieļaujams, ja tas uzlabo jumta ainavu vai nepieciešams ēkas saglabāšanai. Konkrētais piedāvājums Vecrīgai ir pārāk agresīvs. Šobrīd nav pieņemams neviens no abiem iesniegtajiem risinājumiem.

J.Asaris: šajā gadījumā ēkas rekonstrukcija nav pamatojama ne ar ēkas saglabāšanas nodrošināšanu, ne ar ainavas uzlabošanu, tāpēc apjoma izmaiņas neatbalsta.

G.Princis: drīzāk pievienotos konservatīvajam viedoklim. Esošā ainava ir Vecrīgai raksturīga un pietiekami interesanta. Būtu piesardzīgs pret jebkādu ēkas rekonstrukciju. Gan dzirdētie argumenti, gan piedāvātie risinājumi liecina, ka izmaiņas nav atbalstāmas.

I.Purmale: apjoma palielināšana būtu pieļaujama. Ieteicams atturēties no pārāk moderna risinājuma, to piemērojot

Vecrīgas arhitektūrai.

U.Bratuškina: mūsdienās ir jāprojektē laikmetīga arhitektūra, veidojot to pēc kontrasta vai harmonijas principa. Piedāvātie varianti neatbilst nevienam no šiem principiem. Ja likums atļauj, pārbūve jārisina mūsdienīgā arhitektūras valodā.

V.Valgums: šī ēka jau ir pārbūvēta. Tāpēc pārbūve principā ir atbalstāma. Par risinājumiem spriest vēl pārāgi, tāpēc uzskata, ka pasūtītājam jāinvestē skīču variantos, ko vēlreiz vērtēt Padomē.

R.Bula: atbalsta mūsdienīgas arhitektūras pienesumu.

J.Dambis: redzot abus piedāvājumus, pārbūvi neatbalsta. Ja rastos izcils piedāvājums, tad var izvērtēt iespēju piekrist ēkas apjoma palielināšanai. Šobrīd ēkas rekonstrukcijas ieceri neatbalsta.

V.Brūzis: jāņem vērā novērtējums – kultūrvēsturiski ļoti vērtīga ēka, vienlaikus ievērtējot tieši definētās saglabājamās vērtības.

Padome balso par lēmumu: Principā atbalstīt ēkas pārbūvi, palielinot stāvu skaitu līdz atļautajam augstumam.

Par – 5: A.Kronbergs, I.Purmale, I.Staša – Šaršūne, A.Cinis, V.Valgums

Pret – 4: J.Asaris, J.Dambis, I.Tapiņa, J.Zilgalvis;

Atturas – 0;

Padomes lēmums: Principā atbalstīt ēkas pārbūvi, palielinot stāvu skaitu līdz atļautajam augstumam.

5.

Līvu laukuma rekonstrukcijas projekts;

iesniedzējs: SIA „Vecrīgas Vīzijas”;

Ziņo: E.Erta informē par investoru iniciatīvu rīkot Līvu laukuma attīstības ideju konkursu. P.Bajārs informē par konkursā uzvarējušo projekta ieceri.

J.Dambis: Rīgas vēsturiskā centra plānojuma grozījumi ir finiša taisnē, tāpēc lūdz Pilsētas attīstības departamenta pārstāvju viedokli, vai grozījumu papildinājumi šobrīd atbildīs procedūrai?

I.Staša – Šaršūne: izmaiņas šobrīd sagatavotajā grozījumu grafiskajā daļā, veidojot citu risinājumu, iespējamais vairs nav. Ir iespējamas redakcionālas izmaiņas saistošajos noteikumos, nemainot būtību. Vienlaikus uzsver, ka šajā gadījumā risinājumi ir rodami arī spēkā esošā plānojuma redakcijas ietvaros.

E.Erta: ir noticis konkurss ar rezultātu. Ir notikušas tikai pirmās debates par plānojuma grozījumiem, galīgais balsojums Rīgas domē vēl nav bijis. Tāpēc, ja ir konkursa rezultāti, ir iespējams definēt apbūves līniju. Formulējums pašreizējos saistošajos noteikumos „ar projekta risinājumu noteikt būvlaidi” ir ļoti nekonkrēts. Pie šāda formulējuma, to var apstrīdēt jebkurš, kam šajā jautājumā var būt intereses. Tāpēc aicina Padomes palīdzību jautājuma korektā atrisināšanā.

I.Purmale: iespējamās izmaiņas grafiskajā risinājumā ir tik būtiskas, lai tām būtu nepieciešama sabiedriskā apspriešana. Tomēr šis ir gadījums, kad risinājums ir rodams arī bez plāna grozījumiem.

Padomes locekļi un eksperti izsakās par ieceri:

A.Kronbergs: pozitīvi novērtē iniciatīvu sakārtot Līvu laukumu un meklēt tā attīstības risinājumus.

A.Cinis: sniedz pārskatu par Vecrīgas atjaunošanas dažādajām iecerēm kopš 2.pasaules kara beigām. A. Holcmanis savulaik paudis, ka viena no Vecrīgas kvalitātēm ir ielu vēsturiskās līnijas, kas nekad nebeidzas ar atklātiem skatiem. Tā rezultātā rodas skaidrs viedoklis, ka Mazās Ķēniņu ielas eksistence ir jāatjauno pilnībā, izmainot arī labiekārtojumu gar Norvēģijas vēstniecību. Laukuma apbūves robeža jānosaka ar rietumu puses sarkano līniju un austrumu puses sarkano līniju. Tas radīs harmonisku iespaidu. Piedāvātais risinājums respektē pilsētā izveidojušās tradicionālās plūsmas un

virzienus.

J.Dambis: ņemot vērā, ka ieceri ir izvērtējusi arī VKPAI, lūdz K.Kukaini paust iestādes viedokli.

K.Kukaine: viena no RVC likumā definētajām RVC vērtībām ir publiskā ārtelpa, tajā skaitā laukumi. Turpat Līvu laukums minēts kā viena no RVC saglabājamām un aizsargājamām vērtībām. MK noteikumi nr. 127 Līvu laukumu nosaka kā neapbūvējamu publisku ārtelpu, kuras robežas precīzē teritorijas plānojumā. Konkursa uzvarētāju iecere ir pretrunā ar spēkā esošo teritorijas plānojumu, kur iezīmētā apbūves līnija nesniedzas līdz bijušajai Ķēniņa ielai. VKPAI uzskata, ka apbūves līniju nav pamatojuma mainīt, jo laukuma konfigurācija ir noformējusies. Jauna apbūve pieļaujama tikai, lai sakārtotu pretuguns mūrus un tā nedrīkst aizsegt ainaviski vērtīgas skatu perspektīvas uz vēsturisko apbūvi. Līvu laukumu ir nepieciešams sakārtot un kvalitatīvi labiekārtot, bet nav pieļaujama tik apjomīga apbūve līdz vēsturiskajai Ķēniņa ielai. Piedāvātais risinājums nerespektē bijušās apbūves struktūru un ignorē vēsturisko parcelāciju, līdz ar to nenodrošina vēsturisko pagrabu saglabāšanu.

Vienlaikus tiek vērsta uzmanība, ka iecere paredz plaša apjoma iejaukšanos viduslaiku kultūrslāni, kas līdz šim nav arheoloģiski pētīts. Realizējot ieceri, var tikt zaudēta daļa arheoloģiskā pieminekļa. Līvu laukuma pazemes telpu veido ievērojams kultūrslāņa apjoms, kura izrakšana nav vēlama, jo dotu iespēju nākotnē to pētīt ar nedestruktīvām metodēm, ņemot vērā arī to, ka tā ir atklāta un pieejama telpa. Iecere nenodrošina kultūrslāņa saglabāšanu uz vietas, jo paredz plašu pazemes izbūvi.

G.Princis: uzskata, ka nepieciešama diskusija. Pilsēta nepieciešamības gadījumā iesaistīs lēmuma pieņemšanā plašāku publiku. Ne tikai pirmā, bet arī otrā un trešā vieta parāda, ka attieksme pret konkursu ir bijusi nopietna, tāpēc ir iespēja turpmākai auglīgai sarunai.

A.Kušķis: no pašvaldības puses plānojot, ir uzskatīts, ka apbūves līnija šajā procesā ir interpretējama lieta, nosakot procedūru, ka par to vienoties. Tieši šādam nolūkam bija vajadzīgs šis konkurss.

V.Valgums: vai kultūrvēsturiskas vides sargāšana nozīmē tā neapbūvēšanu? Drīzāk īstā aizsardzība būtu vēsturiskās struktūras saglabāšana. Vecā struktūra ir atjaunojama, laukums ir ierobežojams. Nav īsti pieņemams VKPAI viedoklis vēsturisko robežu sakarā.

A.Cinis: par laukuma konkrēto risinājumu nav vērts runāt. Jo pašvaldībai ir jāsagatavo pasūtītāja programma laukuma izmantošanai.

J.Dambis: pirmās diskusijas par Līvu laukuma apbūvi bijušas jau 1998.gadā. Uzskata, ka Vecrīgā ir vairākas publiskās ārtelpas vietas, kas saglabājamās neapbūvētas. VKPAI nekad nav atbalstījis Līvu laukuma apbūvēšanu, bet ir piekritusi telpiskās vides sakārtošanai, laukuma ZA daļā, lai nosegtu pretuguns mūrus. Apbūves līnijai būtu jāparedz apbūves daļas samazināšanu. Skatu perspektīves šajā gadījumā ir svarīgākas nekā jaunas apbūves iespējas, tāpēc apbūvējamā daļa ir jāsamazina. Vērtējot no arheoloģiskā mantojuma saglabāšanas viedokļa, laukuma neizraktā daļa būtu jāaglabā pēc iespējas plašāka, jo nākotnē būs iespēja pētīt ar nedestruktīvām metodēm, neizjaucot vēsturisko kultūrslāni. Atsegtās vēsturisko palielas – konstrukcijas būtu vēlams saglabāt, tāpēc plašu publisku telpu pazemē izveidot var nebūt iespējams. Aicina mēģināt apbūvei paredzēto laukuma daļu samazināt, respektējot skatu perspektīves uz kultūrvēsturiskām vērtībām. Vienlaikus atzīst, ka projekta piedāvājums ir interesants un labi, ka tiek domāts par šīs vietas attīstību.

U.Bratuškins: šis projekts bija visinteliģentākais no visiem piedāvātajiem. Šeit neveidojas izteikta laukuma apbūves fronte un aizmugures fronte. Delikāti izmantota esošā telpiskā vide. VKPAI atzinumā nav īsti precīzi formulēts viedoklis par konkursa projekta risinājumu atbilstību vēsturiskajiem zemes gabalu dalījumiem. Šis bija vienīgais konkursa darbs, kurš pilnībā bija ievērojis vēsturiskos zemes gabalu dalījumus – tādēļ arī ir iespējams apbūvi sadalīt vairākās kārtās, neizslēdzot iespēju diskusiju par galīgo laukuma apbūves robežas variantu turpināt. Ir atrasts veiksmīgs paņēmieni, kā strādāt tālāk. Aicina Padomi pieņemt zināšanai konkursa rezultātus un atbalstīt piedāvātos principus un apbūves paņēmienus.

Padome pieņem zināšanai konkursa rezultātus, atzīstot piedāvātos apbūves principus par vietai atbilstošiem, kas rada iespējas turpmākai laukuma attīstībai.

Padome balso par lēmumu: Atbalstīt iesniegtajā priekšlikumā piedāvātās laukuma virszemes neapbūvētās daļas robežu.

Par – 3: A. Kronbergs, A.Cinis, V.Valgums

Pret – 1: J.Dambis

Atturas – 5: J.Asaris, I.Purmale, I.Staša – Šaršūne, I.Tapiņa, J.Zilgalvis

Padomes lēmums: Neatbalstīt iesniegtajā priekšlikumā piedāvātās laukuma virszemes neapbūvētās daļas robežu.

J.Dambis: lai situācija nenonāktu strupceļā, ierosina satikties divām institūcijām (VKPAI un RDPAD), lai vienotos par turpmāko rīcību. Par rezultātiem informēt Padomi.

G.Princis: aicina to darīt Pilsētas arhitekta birojā. Daļa Padomes locekļu atturējās, kas nozīmē, ka nav skaidra pozīcija. Tāpēc ir iespēja papildus diskusijai.

Sēdi slēdz 18.10

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

J. Asaris

A.Cinis

J.Dambis

I.Purmale

I.Staša – Šaršūne

I.Tapiņa

V.Valgums

J.Zilgalvis

Protokolēja: B.Mūrniece